

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 10. — Štev. 10.

NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 13, 1937—SREDA, 13. JANUARJA 1937

Volume XLV.—Letnik XLV.

SPOPAD MED STAVKARJI IN POLICIJO V FLINT, MICH.

Vladni zastopnik konferira z Johnom L. Lewisom

POLICIJA SI PRIZADEVA PREPREČITI DONAŠANJE ŽIVIL STAVKARJEM, KI SO ZABARIKADIRANI V TOVARNAH

Policija je hotela s solznimi bombami pregnati stavkarje iz tovarn. — Osem jih je bilo ranjenih. Delavci se branijo proti policiji z gasilskimi cevmi. — Pred tovarno se je zbrala velikanska množica.

FLINT, Mich., 12. januarja. — Pri spopadu med stavkarji in policijo je bilo obstreljenih 8 oseb, dva pa ste bili drugače ranjeni. Do spopada je prišlo pred tovarniškim poslopjem Fisher Body št. 2.

Pretep se je pričel ob 8:30 zvečer in do polnoči še ni bil končan. Policija je na veliko množico, ki se je zbrala pred tovarno, pričela metati solzne bombe in ravno tako skozi okna v tovarno na stavkarje.

Pazniki General Motors Corporation so odstranili lestve, po katerih so stavkarji hodili v tovarno in iz tovarne in po njih dobivali hrano.

Medtem ko se je pred tovarno zbrala velika množica ljudi, so stavkarji v tovarni napadli družbine stražnike, jim odvzeli ključe in odklenili vrata. Stražniki so pobegnili.

V tovarno so ljudje prinašali živež in množica pred tovarno je vedno bolj naraščala. V bližini je stalo več policijskih avtomobilov. Policisti so spočetka množico mirno gledali in čakali, kaj se bo zgodilo. Slednjic pa je policija pričela na množico metati solzne bombe.

Stavkarji pa so pograbili gasilske cevi ter skušali odgnati solzne pline. Poleg tega pa so stavkarji iz tovarne metali na policijo steklenice za mleko in druge predmete.

Policija je pognala množico pred tovarno čez ulico in je zopet pričela metati solzne bombe v tovarno, vsled česar je nekaj stavkarjev splezalo na streho sosedne hiše.

DETROIT, Mich., 12. januarja. — Voditelji stavke proti General Motors so se z aeroplanom odpeljali v Washington, da se posvetujejo z voditeljem odbora za industrijsko organizacijo Johnom L. Lewisom o nadaljnjih korakih v stavki.

Pomožni delavski tajnik Edward F. McGrady ki skuša poravnati spor med General Motors in United Automobile Workers of America se bo udeležil konference med Lewisom, predsednikom unije avtomobilskih delavcev Martinom in članom odbora za industrijsko organizacijo Johnom Brophyjem.

Med tem časom pa so bile vsled stavke prizadete še druge tovarne General Motors družbe in je bilo proti večeru brez dela 120,000 delavcev.

Z delom pa še nista prenehali tovarni Pontiac in Oldmobile, toda sta naznanili, da bosta morali produkcijo omejiti in bo vsled tega izgubilo delo 4300 delavcev.

Fisher Body Company, ki zalaga Pontiac in Oldmobile tovarne s steklom, je tudi naznanila, da bo vsled pomanjkanja stekla zaprla svojo tovarno. — Vsled tega bo izgubilo delo 7300 delavcev v Pontiac in 4100 delavcev v Lansing, Mich. Fisher Stamping tovarna v Detroitu je sinoči zaprla svoja vrata in 2000 delavcev je izgubilo delo.

Neunijski delavci pri Pontiac družbi poročajo, da so pet unijskih delavcev, ki so pričeli "sedečo" stav-

RAZSODIŠČE ZA STAVKE

Škof Gallagher želi, da ima razsodišče isto moč kot najvišje sodišče. — Boji se sovjetskega vpliva pri stavkah.

DETROIT, Mich., 12. jan.—Katoliški škof v Detroitu Michael J. Gallagher je predlagal za poravnavo stavke posebno razsodišče, ki naj bi imelo isto moč kot najvišje sodišče. K temu ga je napotila sedanja velika stavka pri General Motors.

Škof Gallagher, ki je v svoji pridigi v nedeljo rekel, da zasluži delavci pri avtomobilskih družbah večje plače, je pri vsem tem označil "sedečo" stavko kot nepostavno in komunistično.

"Bojimo se, da za stavko tiči komunistični vpliv," je rekel škof.

Dalje je rekel, da je od mnogih svojih župnikov prejel priporočila proti prenapornemu delu in premajhnim plačam.

"Toda te 'sedeče' stavke," je rekel škof, "so nepostavne. Izposodili so se jih od komunistov v Franciji. Gotovo se še spominjati, da je bilo v Franciji mnogo takih stavk, ko je Leon Blum prezel francosko vlado. Komunisti zagovarjajo te stavke, katerim pogosto sledi nemiri, kot zagrinjalo za revolucijo in državljansko vojno."

PO 40 LETIH VRNJENA KNJIGA

SYRACUSE, N. Y., 11. jan.—Tukajšnji knjižnici je bila poslana knjiga, ki je bila izposojena 10. maja leta 1897. Izposojena je bila 14,600 dni. Za vsak dan je določena pristojbina dveh centov. Vprašanje je, če bo pristojbina kdaj plačana.

PAPEŽEVO STANJE SE JE POSLABŠALO

VATIKAN, 12. januarja.—Zdravstveno stanje papeža Pija XI. se je nenadoma poslabšalo. Prebil je nemirno noč in pojavile so se mu bolečine v desnih nogi, ki mu je ohromela do kolka.

Da se je papežovo stanje zelo poslabšalo, je razvidno tudi iz priprav za konklave kardinalov, ki bodo izvolili novega papeža.

ko, vrgli iz tovarne, sedem pa se jim je prostovoljno pridružilo. Pri Yellow Coach & Truck Company v Pontiac, Mich., je 20 delavcev skušalo pričeti "sedečo" stavko, toda namera ni uspela, ker se jim ostali delavci niso hoteli pridružiti.

Glavni stan državne policije v Flintu je po radio naročil vsem postajam, da so pripravljene, da bodo poklicane v Flint.

GREEN PRI PREDSEDNIKU

Razgovarjala sta se o plačah in delovnem času. — Med predsednikom in unijami vlada sporazum.

WASHINGTON, D. C., 12. januarja. — Predsednik American Federation of Labor Wm. Green je obiskal Belo hišo, da se s predsednikom posvetuje glede po delavski organizaciji priporočane zvezne komisije za določanje plač in delovnega časa.

Po Greenovem predlogu naj bi ta komisija pri vsakem sporu skušala pri konferenčni mizi zbrati zastopnike delodajalcev in delavcev in če se ti zastopniki ne morejo zediniti, da komisija sama v vsakem slučaju določi delavske razmere v isti industriji.

Na vprašanje, kaj naj se zgodi, ako se delodajalci ne bi hoteli vkloniti odločbam komisije, je Green odvrnil: "Tako postopanje bi smatrali za nedovoljen konkurenčni manever na račun delavca."

Za izvedbo tega načrta po Greenovem mnenju sprememba ustave ne bi bila potrebna. — Slednjic pa je še Green rekel, da bo delavska federacija s svojim priporočilom glede socialno-političnega dodatka k ustavi počakala, da bo imelo zvezno najvišje sodišče priložnost izraziti svoje mnenje glede Wagnerjeve delavske postavke.

REKE V PENNSYLVANJI NARAŠČAJO

PITTSBURGH, Pa., 11. jan.—Vsled hudih nalivov dveh dni ste reki Allegheny in Monongahela narastli, da jima je treba narasti samo še dva palca, da boste prestopile svoje bregove.

V Johnstownu, ki je bil lansko pomlad preplavljen, je reka Conemaugh zelo narastla. V dolinem delu mesta je voda že zalila nekaj kleti, toda do sedaj še ni nikake posebne škode.

Vremenski opazovalci pa napovedujejo lepo in hladnejše vreme.

Naročite se na "Glas Naroda" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

A. HITLER JE IZPREMENIL STALIŠČE

Hitler je dal svoje zagotovilo francoskemu poslaniku. — Napetost med Nemčijo in Francijo ponehala.

PARIZ, Francija, 12. jan.—Kanceler je olajšal težko evropsko krizo s tem, da je Franciji zagotovil, da Nemčija ne namerava ničesar glede španskega Maroka. Francija pa je zagotovila Nemčiji, da si ne želi pridobiti strateških postojank v severni Afriki. Se pred nekaj dnevi je izgledalo, da bo španski del Maroka dal povod za splošno vojno.

Tozadevno zagotovilo sta si izmenjala kanceler Hitler in francoski poslanik Andre Francois-Poncet ob priliki letoletnega diplomatskega sprejema v predsedniški palači na Wilhelmstrasse v Berlinu.

Pred nekaj dnevi je poslanik Francois-Poncet posvaril Nemčijo, da je Francija vznemirjena vsled poročil, da so nemški naseljenci in da Francija ne more trpeti, da bi se v Maroku naselili Nemci.

Francoski vnani urad je naznanil, da je Hitlerjevo zagotovilo popolnoma odstranilo veliko napetost med Parizom in Berlinom.

MADRID, Španija, 12. jan.—Na dveh zelo važnih krajih severozapadno od Madrida so republikanci s protinapadom izvojevali dve veliki zmagi.

En oddelek, ki je prodiral od Arayace, katero fašisti neprestano obstreljujejo že en teden, si je priboril pri Las Rozas postojanke, ki so bile izgubljene prejšnji teden.

Fašistično poročilo, ki je bilo izdano v Samalanci, pa trdi, da so bili republikanci pognani nazaj z velikimi izgubami in da so izgubili tudi štiri ruske tanke.

Madrid pa izgleda kot čebelnj panj, ko vlada skuša spraviti iz mesta 700.000 otrok, žena in starih ljudi.

LONDON, Anglija, 12. jan.—Visoki vojaški in mornariški častniki so imeli v Gibraltarju konferenco, na katerih je bilo ngotovljeno, da ima Anglija blizu Sredozemskega morja 41 bojnih ladij, 49 pa jih bo v kratkem odplulo v špansko vodojve.

Poleg tega pa se ob Sredozemskem morju nahaja še 15 tisoč vojakov: 2760 v Gibraltarju, 3500 na Malti in 9600 v Egiptu. Francija ima v Maroku 100,000 vojakov in poleg tega še več vojaštva v Alžiru, Tunisu in v Zapadni Afriki.

Advertise in "Glas Naroda"

SPREMEMBA V VLADI

Predsednik je priporočil dvoje novih kabinetnih mest. — Vse neodvisne vladne agature bodo podrejene dvanajstim tajništvom.

WASHINGTON, D. C., 12. januarja.—Predsednik Roosevelt je zahteval danes od kongresa, naj odobri dalekosežen, pet točk obsegaajoč program za reorganizacijo zvezne vlade.

Priporočal je, naj se število kabinetnih mest za dve mesti poveča. Imenovana bosta dva nova tajnika: za socialno oskrbo in za javna dela. Vsi "neodvisni" vladni oddelki bodo vbodoče podrejeni dvanajstim tajništvom. Predsednik je izrazil upanje, da bo narod s tem zadovoljen.

— Zdalj smo se že precej izkopali iz depresije. — je izjavil, — in je po mojem mnenju čas, da spravimo svoj dom v red. Vladna uprava mora biti reorganizirana. Vlada, ki nima dobre uprave, je slična hiši, ki je postavljena na pesek.

ROOSEVELT JE ODREDIL ZASLEDOVANJE

Za prijetje morilca mladega Mattsona je razpisanih deset tisoč dolarjev nagrade. — Vladni agentje na delu.

TACOMA, Wash., 12. jan.—Ko so predsedniku Rooseveltu sporočili, da so našli desetletnega Charlesa Mattsona umorjenega, je prebledel in precej časa ni mogel spregovoriti nobene besede.

Slednjic je vzkliknil: — To je strašno, strašno! Morilca je treba izslediti, pa naj velja, kar hoče.

Justični department je razpisal deset tisoč dolarjev za prijetje morilca. Velike nagrade so razpisale tudi lokalne in državne oblasti ter nekateri lieti.

Zvezni agentje so se podali z vso vneto na delo. Zaslišali bodo vse osebe, ki so bile zadnji čas izpuščene iz raznih umobolnic, kajti splošno prevladuje mnenje, da ima strašni umor na vesti kak blaznež.

Pri neki gazolinski postaji v bližini Everetta, so našli avtomobil, v katerem so bili deli okrvavljene obleke.

Neki uslužbenec je rekel, da je prišel na gazolinsko postajo neki človek, ki je zelo razstreseno govoril, slednjic je pa po-

KLOBASE IZ RIBJEGA MESA

Pomembna iznajdba bo odpravila pomanjkanje mesa. — Mesarju se je posrečilo napraviti ribjo klobaso.

BERLIN, Nemčija, 12. jan.—Pod nadzorstvom dr. Luecke se je na zavodu za ribištvo v Westermuende posrečilo poiskus, ki bo velikega pomena za razvoj ribje industrije.

Mesarju Friedrichu Schoederju in trgovcu z ribami Wilhelmu Pieningu se je po dolgih poizkusih posrečilo napraviti klobaso iz ribjega mesa. Pri tem se rabi izključno ribje meso. Ribja klobasa vsebuje tudi rekolično stlačenega krompirja in belega kruha.

Mestne oblasti v Westermuende to iznajdbo zelo podpirajo. Ako bosta Schroeder in Piening dobila od ministrstva in zdravstvenega urada dovoljenje za izdelovanje ribjih klobas, se bo v Bremerhavenu ustanovila delniška družba, ki bo izdelovala ribje klobase.

K tej važni iznajdbi piše "Norddeutsche Zeitung" v Bremerhavenu, da ravnatelj urada za ribarstvo dr. Reiser iznajdbo zelo podpira in da je župan Lorenzen skrbel za to, da so se poizkusi vršili nemoteno.

ROOSEVELT BO IMEL IZGUBO

WASHINGTON, D. C., 12. januarja. — Čast, da je prvi predsednik, ki bo na podlagi 20. določbe k zvezni ustavi nastopil svoj urad 20. januarja, mesto 4. marca, velja predsednika Roosevelta okoli \$8600, kajti vsled tega bo njegova službena doba skrajšana za 42 dni, vsled česar bo tudi zmanjšana njegova letna plača, ki znaša \$75,000.

Dvajseti dodatek k ustavi, ki določa, da predsednik nastopi svoj urad 20. januarja, je stopil v veljavo v oktobru 1933.

Edini drugi predsednik, ki je kdaj bil prikrajšan v svoji službeni dobi, je bil George Washington. Izgubil je 57 dni, ker je bil kongres leta 1789, ki bi se moral sestati 4. marca, skiepčen šele v aprilu. Takrat je kongres takoj razglasil Washingtona za izvoljenega predsednika in je takoj odposlal odposlanca na konju v Mt. Vernon, da ga je o tem obvestil. Ker pa je odposlanec rabil za svojo pot sedem dni in Washington za svojo pot v New York še nekaj več, je mogel Washington predsedniški urad prevzeti šele 30. aprila.

stal nervozen in je pobegnul. Agentje imajo baje še več drugih sledov, o katerih pa molče.

"Glas Naroda"

(A Corporation)

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

En celo leto vojna za Ameriko in Kanado \$3.00 Za pol leta \$1.50 Za četrt leta \$0.75

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem/ nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

ITALIJANSKI PARADIŽ

Evropa se že tri leta nahaja neposredno pred vojno nevarnostjo. Spretnim diplomatom se je doslej še vedno posrečilo preprečiti vojno, toda njihovi napori ne bodo več dolgo uspešni.

Vse države se mrzlično oborožujejo, sklepajo zveze in pogodbe ter jih preklicujejo; municijske tvornice delajo s polno paro, procesi zaradi špijonaže in zarote so na dnevnem redu.

O neposredni vojni nevarnosti priča tudi kratko poročilo, ki je nedavno dospelo iz Rima. Italija bo v tekočem fiskalnem letu izdala za kolonije štirikrat več denarja kot ga je izdajala doslej, njen stroški za armado se bodo pa povečali za petnajst odstotkov.

Italija je namenila za kolonije in za vojaške svrhe celih dve tretini svojih letnih narodnih dohodkov.

Ako pomislimo, kakšne razmere vladajo v Italiji, pride mo do zaključka, da bi Mussolini z došti večjim pridom porabil doma denar, ki ga je namenil armadi in kolonijam.

Nedavno je ameriško časopisje objavilo poročilo Centralnega statističnega urada v Rimu, iz katerega posnemamo, da živi 25 odstotkov italijanskega mestnega prebivalstva silno na tesnem.

V Napolju je naprimer 25,000 stanovanj v kletih. Petina teh "stanovanj" sploh ni primerna za ljudi. Toda nič za to. Stotisoč Mussolinijevih podanikov mora v Napolju v vlažnih luknjah stanovati.

Mussolini je potrošil več sto milijonov lir za vojno proti Abesiniji, dasi bi z majhnim delom te vsote mogel dati svojim prvržencem za vsaj znosne stanovanjske možnosti.

Toda v diktaturah ni postave, ki bi osrečevala posameznika ali posvečala preveliko pozornost socialnim nalogam.

Fašizem pridiguje svojim ljudem, da se je treba ščititi pred nevarnostjo, ne briga se pa, kje in kako stanujejo in če imajo kaj za pod zob.

Mimogrede naj bo seveda omenjeno, da dosedaj izmed fašističnih veljakov ni še nobeden lakote umrl.

Fašistična vnanja politika bo Italijo sčasoma uničila. Že iz zemljepisnih razlogov ne more biti v tej deželi uspešna še tako ogromna oborožitev, če ni istočasno izvedena na kopnem, na morju in v zraku.

Anglija in Amerika lahko zanemarita armado, Nemčija in Francija mornarico, Italija pa, odkar se je vrgla v vojna pustolovstva, ne sme zanemariti ne prve ne druge.

Kot pomorska in kontinentalna sila je Italija vedno izpostavljena največjim nevarnostim.

S fašističnega stališča pa ni seveda nobena žrtev prevelika, če jo je treba žrtvovati malikom "časti" oblasti in veličine."

Prevelika ni niti žrtev narodnega samomora.

Vojska generala Franca.

Sedanji strateški položaj na Španskem dokazuje, da je general Franco izgubil svojo prvotno premoč nad vladnimi četami in da sta dosegla oba bojujoča se tabora nekako ravnovesje. Postalo je to očitno že takoj, čim se nacionalističnim četam ni posrečilo takoj v prvih navašnih zasesti Madrida. Izkusnje ofenziv iz svetovne vojne, zlasti pa izkušnje iz pohodov belih armad za časa ruske državljanske vojne so svarilno znamenje, da je sedaj na kocki ves uspeh, ki se je v početku zdel že popolnoma zagotovljen, nele španskim nacionalistom, marveč tudi vsem njihovim simpatizerjem po drugih državah. Tako si je razlagati mrzlično zbiranje prostovoljcev med tujimi narodi za pomoč Francovim četam, ki so na svojih dosežanih pohodih preko Eberskega polotoka izgubile že cvet svojih najboljših sil, potrošile za ofenzivo namenjeni vojni material in z veliko uporabo zmanjšale udarno moč svojega orožja. Vojaški strokovnjaki se danes strinjajo v tem, da preživlja Francova vojska hudo krizo, ker bi drugače pač ne zastala na svojem pohodu tik pred ciljem, pred Madridom.

Hrbtenico prvotne Francove vojske so tvorile redne španske čete, ojačane s španskimi Maročani in tujskimi legijami. Ustanovitelj in organizator španskih tujskih legij je stari enooki general Milan Astray, intimen prijatelj generala Franca. Njegova desna roka je polkovnik Yague, čegar ime se ob besnenju bratomorne vojne večkrat imenuje. Tujske legije so sestavljene iz najemnikov vseh mogočih narodnosti. Med njimi so tudi Jugoslavlani, posebnost število pa so zastopani Nemci, in to ne le iz najnovejšega časa, marveč že od prej, ko so se zatekli v legije, ker niso videli druge možnosti eksistence. Skoro tragično je, da je med njima zlasti mnogo marksistov, ki so morali po Hitlerjevi zmagi bežati iz Nemčije, a so bili potem ob izbruhu državljanske vojne prisiljeni, da se borijo proti svojim španskim somišljenikom za interese španskih hitlerjevskih somišljenikov.

V sestavi španske maroške vojske tvorijo odlične oddelke tudi maroški domačini, ki služijo kot najemniki po 6 let v svojih polkih. V njihovih vrstah je tudi precejšen del domačinov iz francoskega Maroka.

Maroški domačinski polki in tujke legije so šteli ob izbruhu španske državljanske vojne okoli 30.000 mož, ki so bili vsi

moderno oboroženi in opremljeni z najboljšimi tehničnimi pripomočki. Oni so pač tvorili jedro Francove armade, s katero se je dvignil proti madridski vladi in s katero je v začetku žel tudi tako hitre in velike uspehe. Sedaj je ta elitni zbor že precej docimiran, pa tvori večino Francove vojske že rezervna vseh vrst.

Glavna rezerva za izpopolnitev izgub v teku vojnih operacij so bili za generala Franca takozvani falangisti, člani španske desničarske bojne organizacije. Njihov organizator in voditelj je bil nedavno ustreleni Jose Antonio Primo de Rivera, sin bivšega španskega diktatorja, pokojnega generala Primo de Riverre. Število falangistov cenijo danes na kakih 200,000 vendar pa ne predstavljajo polnovrednih armad, ker so sestavljeni po večini iz zelo mladih fantov, ki niti duševno, niti telesno niso dorastli velikim vojnim naporom. Tudi njih izvežbanje je še, ali vsaj do zadnjega časa bilo zelo pomanjkljivo in temu dejstvu pripisujejo vojaški strokovnjaki tudi uspeh vladnih čet pri nedavni ofenzivi proti Talaver. Kakor je razvidno iz poročil, ki jih velikim evropskim listom pošiljajo njihovi posebni dopisniki s španskih bojišč, so sedaj vodstvo falangistov prevzeli oficirji Francove vojske, ki s kušajo mlade prostovoljce izuriti po načelih modernega vojevanja.

Drugi pomožni organ Francove vojske so karlisti. Po številu so mnogo šibkejši od falangistov, vojaško pa so enako ali celo več vredni, ker so bolj črsto disciplinirani in bolj izvežbani. Njihova organizacija je že stara in sega nazaj v prvo polovico preteklega stoletja, ko je zbral Don Carlos, brat kralja Ferdinanda VII. okrog sebe svoje prijatelje in pristaše ter se dvignil na bojni pohod proti kraljici Kristini. Karlisti so imeli in še vedno imajo svoje središče v mestu Pampaloni, glavnem mestu pokrajine Navare. Njihove vojaške organizacije so znane pod imenom "requetes", njih voditelj pa je Don Manuel Falconda, ki ima sedaj svoj glavni staj v Burgosu. Pod njegovim poveljstvom stoji kakih 70,000 vojaško dokaj izvežbanih, ali še vedno slabo oboroženih karlistov.

Nadaljni rezervoar za izpopolnitev Francovih čet tvori "Action populaire", bojna organizacija znanega klerikalnega politika Gila Roblesa. Ta nima lastnih oboroženih čet, nabira pa med svojimi člani prostovoljce in jih pošilja v Francove čete. Nekaj malega vojakov so poslali generalu Francu iz svojih vrst tudi monarhisti, pristaši bivšega kralja Alfonza, ki so organizirani v "Renovacion", ki pa ne predstavljajo posebne sile.

Koliko je danes v Francovi vojski Nemecev in Italijanov, je seveda nemogoče ugotoviti. Angleški vojaški strokovnjaki so nedavno cenili Nemecev na 25,000 in Italijanov na 10,000. Čujejo pa se tudi višje ali nižje številne od teh. Baza nemških čet sta Cadiz in Vigo, italijanski oddelki pa imajo svoje oporišče na Balaerskem otočju. Nemci in Italijani so tudi steber Francove tehnične vojske, zlasti njegove aviacije, ki je brez dvoma še danes mnogo močnejša od aviacije vladne vojske in prizadeva republikancem največ težkoč in največ izgub.

LETNIK KERŽETOVEGA "ČASA"

dobi tisti, ki nam pošlje POL-LETNO naročnino za novega naročnika. Kdor nam pošlje CELOLETNO naročnino za novega naročnika dobi DVA LETNIKA "ČASA".

NA RAZPOLAGO JE LE SE NEKAJ LETNIKOV, ZATO SE POTRUDITE IN POŠLJITE ČIMPREJ

Vsak letnik obsega nad 400 strani najzanimivejšega čtiva: povesti, poljudnih razprav — političnih in gospodarskih — zanimivosti in koristnih nasvetov.

NAJBOLJ PRIMERNO IN PRIPRAVNO ČTIVO ZA SEDANJE DOLGE VEČERE

UPRAVA "Glasa Naroda"

Iz Jugoslavije.

Kakšen bodi Beograd.

V beograjskem tedniku "Narodni Glas" čitamo: "Ponos srbskega naroda zahteva, da nosi Beograd na prvem mestu izrazito obeležje mesta, ki po svoji zemljepisni legi pripada Srbiji in Slovanstvu, a potem še vse drugo. Dalje, ugled jugoslovanske prestolice zahteva brezpogojno, da so vsi napis na ulicah in trgih, nad prodajalnami in drugimi lokalnimi pisani v duhu srbo-hrvatskega jezika in nič drugače. Tak isto tudi nihče nima pravice, da bi izpodprljal cirilico, ker se cirilice poslužuje preko 200 milijonov Slovanov." — To je pametna in umestna beseda, ki bi jo moralo beograjsko časopisje že zdavnaj spregovoriti. Napis nad prodajalnami in lokalni v Beogradu so ves skandalozni in često sestavljeni v tako barbarskem jeziku, da je človeka sram, da je kaj takšnega v jugoslovanski prestolici. Takisto bi bil že tudi skrajni čas, da bi v Beogradu že vendar enkrat temeljito pomeđi z raznimi nemškimi, turškimi, madžarskimi in grškimi tujkarkami (izrazi).

St. Radić o borbi proti narodnim sovražnikom

Leta 1911 se je udeležil pokojni Stjepan Radić, ki je bil novinar po poklicu, tudi vseslovenskega novinarskega kongresa v Beogradu. Drugi dan kongresa dne 11. julija 1911 se je prijavil Radić za besedo in v svojem govoru povdarjal med drugim: "Nam se je treba boriti proti narodnim sovražnikom — s plugom kot asoziljem konservativnosti in stare kulture, — s peresom, ki je višek kulture, v sredi pa naj tolče — kladivo kot znak obrti in industrije, — križ pa naj ostane ob strani, ker z njim nas bodo nasprotniki k večjemu le še germanizirali ali poitalijančili." — Ta Radićev močno

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vse to dolgotrajno skušnjo vam zmoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se za vsako obrnito na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, počni liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavlani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljam vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 West 18th Street New York, N. Y.

Peter Zgaga

Kadar je žena prijazna, postrežljiva, sladka in ne vem, kaj še vse, takrat misli na obleko, ki ji jo bo moral mož kupiti.

Kadar je mož jezen, zadirčen, prepirljiv, razdražen in ne vem, kaj še vse, takrat misli na obleko, ki jo bo moral ženi kupiti.

Odlomek iz dopisa: —

Nesreča pa res nikdar ne počiva. Človek ne ve, kje in kdaj ga čaka smrt. Vzemimo našega nesrečnega soseda. Zvečer je šel zdrav in zadovoljen spat, zjutraj se je pa mrtev prebudil.

Ženske, ki od ljubezni umirajo, imajo zelo dolgo življenje.

Kaj je sreča? Tisto je sreča, kar najdemo, ne da bi iskali.

In tisto je sreča, kar venomer iščemo, pa ne bomo nikdar našli.

Rojaki so ustanavljali godbo in so snubili nove člane.

Pristopi vendar, — so nagovarjali tega ali onega.

Dobička seveda ne boš imel posebnega od tega. Toda le pomisli, kako lepo bo in prijetno, ko ti bomo pri pogrebu zašpilali.

Neki učenjak je ugotovil, da so moški, ki imajo dolge lase bolj srečni kakor pa plešči.

To se pravi: dolge lase morajo imeti na glavi, ne pa sem in tam kak dolg las na obleki.

Prijatelj, ne huduj se, če imaš prazen žep.

Prazna glava je v nekaterih slučajih še hujska.

Na dan sv. Treh kraljev se je dan za toliko podaljšal, kolikor se petelin prestopi.

Toda če je januarja v nedeljo zvečer veselica, se zdi nekaterim udeležencem ponedeljek tako dolg, kot da bi s petelin s pol milji dolgimi "stelcami" prestopil.

Stara navada ženske je, da je vedno mlada.

Nekateri diplomati priporočajo politiko "odprtih vrat".

Kaj je politika "odprtih vrat".

Nihče natančno ne ve. Toda po mojem mnenju je to dobra stvar.

Samo škoda, ker nekateri diktatorji in diplomati nočejo vzeti suknje in klobuka ter izginiti skozi odprta vrata.

Ali naj jih pa narodi skozi zaprta vrata enkrat za vselej treščijo v pozabljenje.

Odstavek iz roman: —

Trije so ga napadli, toda naš junak se je boril kakor lev. Parkrat jih je vrgel od sebe. Slednjič se je pa napadalcem posrečilo, da so mu strgali obleko s telesa. Bil je med njimi kot ga je Bog ustvaril. Takrat mu je pa srce v hlače padlo.

Ko so drago rojakinjo vprašali, če njenega moža res že štirinajst dni pogrešajo, se je obregnila rekoč:

Če ga pogrešajo, naj ga pogrešajo. Jaz ga že čisto nič ne pogrešam, prekleto. . .

Ja, tako je življenje, — je modroval izkušen možak. — Ko sem bil star dve leti, sem sedel v naročju lepi in mladi dekli, ki je služila pri nas. Od šestega do dvanajstega leta me je jemal oče v naročje, kadar me je hotel prav počno preteptati. Od šestnajstega do petindvajsetega so sedela v mojem naročju najlepša dekleta. Potem sem se pa oženil, in od takrat mi dajo vsakih devet mesecev novega otroka v naročje.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Columns include 'Za', 'Din.', 'Lir.', and 'Dollars'.

KER SE OBRNE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE OBRNE PODVRSŠNE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

En toplašilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodi v dinarjih ali lirah dovoljujejo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Table with exchange rates for American dollars. Columns include 'Za', 'Dollars', and 'Lir.'.

Proračunski dobri v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJNO SL.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

M. NEWTON:

GOSPOD V RJAVI OBLEKI

"Le to vam lahko povem, da sem se prejšnji teden vozil tod in so zljaj presnelo strogi," je dejal mršavi gospod. "Se nikoli niso tako natančno preiskovali."
"Res, to kar pretiravajo," mu je pritrdil debelušasti gospod, ki je bil videti kot trgovski potnik. K vratom sta se postavila dva orožnika, ki sta kar zasliševala vsako osebo. Navadno so na pločniku še detektiv, ki vsakogar še enkrat preiščejo, ali zares ni ničesar vtihotapil. Že leta potujem sem in tja, a kaj takega se nisem doživel.

du, je bil ves obupan. Bolj in bolj ga je bilo groza.
Zdaj se mu je slednjič tudi posvetilo, kako da ga rjavi gospod ni aretiral. Saj mu ni bilo treba tega. Francoski cariniki bodo kar namesto njega to opravili. Prav za prav mu ni bilo treba storiti drugega, ko la bo tedaj zraven, ko ga bodo cariniki preiskovali. Brez dvoma — takšen je bil njegov načrt. Ko senca je sledil Millerju, ko sta stopila iz vlaka, ko sta stopila na ladjo. Ko je Miller na krovu postavil kovček v kot, se je rjavi gospod zasidral za nekaj korakov zraven. Miller se je splazil v to šilnico na šilce konjaka. Ali ni bil njegov gospod koj zraven in je tudi zahteval šilce?

predvsem — tistemu rjavemu človeku Scotland Yarda.
Vprav, ko je tako ves prešinjten s hvaležnostjo počival na sedežu, je skozi odprto okno vagona zaslišal, kako ga je nekdo poklical. Bil je gospod v rjavi obleki. Držal je Millerjev aparat v roki in je na ves glas vpil: "Halo, halo! Svoj aparat ste pozabili na ladji! Spoznal sem ga po lisni preobleki, da je vaša last! Ulovite ga!"
Millerju je planilo srce v grlo. To je bila past! Past, da mu bodo dokazali zločin, čeprav se je bil iznebil aparata. Če se vda — je po njem! Ko se je obotavljal, je oni nestrpno zaklical: "Brž, brž! Ulovite ga vendar! Mudi se mi! Moram na vlak..."
Miller je ulovil aparat, ki mu ga je gospod v rjavi obleki vrgel skozi okno in je mrmljal: "Seveda vem. — Pregled..."
"Se niste nič zmenili za to — me veseli, da sem vas dobil. Zbogom. Moram pohiteti!"
Ko se je obrnil in odhitel, je Miller potresel aparat in je zaslišal šklopotanje draguljev, ki so bili v vrečici. Ves prežvet in napol onesvečen je zrl za gospodom, ki je nazlo hitel preko tračnice. Gospod v rjavi obleki je zanj vtihotapil dragulje. Rešil ga je!

Bogatija pod beraško krinko.

V Nemškem Vagramu stoji sredi lepega parka krasna vila. Kadar so okna odprta, more ugotoviti vsak mimoidoči, da ne zaostaja notranja oprema prav nič za zunanostjo poslopja.
Ljudje, ki stanujejo v takšnih vilah, morajo biti pač bogati. Toda sosedo so vedeli povedati, da storita lastnika te vile, mož in žena, vse, da bi jo čim bolj ohranila.
Njiju skrb je šla tako daleč, da sta stopila vanjo le tedaj, kadar je bilo treba notranje prostore malo prezračiti in očistiti. V ostalem pa sta stanovala in si kuhala v — kozjem hlevu. To je bilo takrat, kadar čista bila slučajno na potovanju s svojo luksuzno limuzino. "To so čudni ljudje, ki ne vedo, kako bi svojo skopost še potencirali," so menili sosedo in skomigali z rameni. Samo luksuzna limuzina ni spadala v okvir, kakršnega sta si bila čba človeka izbrala za svoje življenje.
Če ste že tako skopa, da ne želite niti stanovati v svoji vili, zakaj pa se vozita v tako dragem vozilu in izdajata denar za bencin? Nekega dne pa je policija po naključju odkrila, kaj se skriva za to navidezno nedoslednostjo, mož in žena sta uporabljala avto za to, da sta se vozila z njim na — beračevnje.
Pri vsej svoji skoposti sta si bila izračunala, da je dragi avto donosna stvar, samo da ga znaš pravilno izkoristiti. Tako sta se vozila daleč na deželo, tam sta se ustavila na kakšni tihi gozdni poti in žena se je preoblekla v bedne cape. V teh capah je potem romala od kmetije do kmetije, opoznašjoč s svojo voljo utrujenost in bolezen, in je ljudem pripovedovala, da je uboga vdova, ki je na poti do Dunaja, pa ji je težko hoditi in mora obupati, če bi ji dobrosrčni ljudje ne hoteli dati nekaj denarja za vožnjo z železnice. In vsi so ulegli se znala tako dobro igrati, da je bil le malokdo, ki bi se je ne usmilil in ji podaril malo drobiža, pa nekaj jedi.
Zvečer, ko sta se z možem vračala domov, je bil avto naložen z živili in v mošnjčku je bilo marsikaj srebrnega. Seveda sta se vozila vsakokrat v druge kraje, saj to z dobrim

avtomobilom ni bilo težko. Stroški za bencin so se dobro povračali. Toda policija ni imela sedaj, ko je stvar odkrila nobenega razumevanja za takšne kupčije in je oba berača enostavno zaprla. Mož je dobil 2 mesece težke ječe, žena pa 3 mesece, razen tega bosta morala plačati še precejšnjo globo, tako da ju bo veselje do takšnega izkoriščanja ljudi nemara minilo.

ne kupčije in je oba berača enostavno zaprla. Mož je dobil 2 mesece težke ječe, žena pa 3 mesece, razen tega bosta morala plačati še precejšnjo globo, tako da ju bo veselje do takšnega izkoriščanja ljudi nemara minilo.

SOVJETSKI DEMANTI. Uradna agencija Sovjetske unije javlja, da ne odgovarjajo resnici vesti nekaterih tujih listov, da je sovjetsko vojno brodogradje prejelo nalog, naj takoj odpluje v španske vode zaradi potopitve sovjetskega parnika "Komsomol."

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street New York, N. Y.

IGRE

- ANTIGONE, Sofoklej, 60 strani 30
AZAZEL, trdo vez. broširana 1.20
BENEŠKI TRGOVEC, Igrokaz v 5. dejanju 50
CYRAN DE BERGERAC, Heroična komedija v petih dejanjih. Trdo vezano 1.70
ČRNE MASKE, Spisal Leonid Andrejev, 32 str. Cena 35
GOSPA Z MORJA, 5. dejanj 75
KAMELA SKOZI UHO ŠIVANKE, Veselo igr v 3. dejanjih. V igri nastopa 11 oseb 45
KREUTZERJEVA SONATA, Spisal L. N. Tolstoj, 136 strani. Cena 60
LJUBOSUMNOST, Spisal L. Novak, 45 strani. Cena 30
LOKALNA ŽELEZNICA, 3. dejanj 50
LJUDSKI ODER, 5. zv. Po 12 letih, 4. dejanj 60
MAGDA, Spisal Aloizij Remec, 86 strani. Cena 45
MARTA, SEMENJ V RICHMONDU, 4. dej. 30
MAMOŠNI PRSTAN, Milčinski, 52 strani 35
NAMIŠLJENI BOLNIK, Moliere, 80 str. 50
OB VOJSKI, Igrokaz v štirih slikah 30
OPOROKA LUKOVŠKEGA GRAJŠČAKA, 47 strani. Cena 30
PETROKOVE POSLEDNJE SANJE, Spisal Pavel Golja, 84 strani. Cena 40
POTOPLJENI ZVON, Spisal Gerhart Hauptmann, 124 str. Cena 50
PEPELUGA, narodna pravljica, 6. dejanj 35
REVIZOR, 5. dejanj, trdo vezano 75
R. U. R. Drama v 3. dejanjih s predigro, (Čapek). Vezano 45
ROKA V ROKO 30
MACBETH, Shakespeare. Trdo vezano. 151 str. Cena: mehko vezano 70
OTHELLO, Shakespeare. Mehko vezano 70
SKOPUH, Moliere, 5. dejanj, 112 str. 50
SPODOBNI LJUDJE ("ŽIVETI"), Spisal F. Lipovec, 40 strani. Cena 30
TONČKOVE SANJE NA MIKLAVŽEV VEČER, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih 60
ZAPRAVLJIVEC, Moliere, 3. dejanja, 107 str. 50
ZGODOVINSKE ANEKDOTE, 30
ZA KRIŽ IN SVOBODO, Igrokaz v 5. dejanjih 35
ZBIRKA LJUDSKIH IGER, 3. snopič. Mlin pod zemljo, Sv. Neža, Sanje 13. snopič. Vestalica, Smrt Marije Device, — Marjin otrok 30
14. snopič. Sv. Boštjan, Junaska deklica, — Materin blagoslov 30
15. snopič. Turki pred Dunajem, Fabjola in Neža 30
20. snopič. Sv. Just, Ljuberen Marijinega otroka 30

PESMI Z NOTAMI

- MEŠANI IN MOŠKI ZBOR
Ameriška slovenska lira. (Holmar) 1.20
Orlovske himne. (Vodopivec) 1.20
Pomladanski odmevi, 11. zv. 45
SLOVENSKE AKORDI, 22 mešanih in moških zborov, uglasil Karl Adamič Cena 1.50
PLANINKE, Pesmi za sopran, alt, tenor in bas, uglasil J. Laharnar Cena 1.20
MOŠKI ZBOR, Gorski odmevi. (Laharnar) 2. zvezek 45
Trije moški zbori. (Pavčić) Izdala Glasbena Matica 40
DVOGLAS NO, Naši himni 50
MLADINI, Osem mladinskih pesmi ob 100 letnici prikljstva Fr. Levstika s klavirjem ali harmonijem. Uglasil Emil Adamič Cena 1.
MEŠANI ZBORI, Trije mešani zbori. Izdala Glasbena Matica 45
RAZNE PESMI S SPREMLJEVANJEM: Domovini. (Foerster) Izdala Glasbena Matica 40
Gorske evetlice. (Laharnar) Četvero in petoro raznih glasov 45
V pepelnici noči. (Sattner) Kantanta za soli, zbor in orkester. Izdala Glasbena Matica 75
Dve pesmi. (Prelovec). Za moški zbor in bariton solo 20
NOTE ZA GOSLI, Uspavanka, zložil Jos. Vedral Cena 1.
MALE PESMARICE, St. 1. Srbske narodne himne 15
St. 11. Sto letiš, Srbije tužni 15
St. 11. Zvečer 15
St. 13. Podoknica 15
Slavček, zbirka šolskih pesmi. (Medved) 25
Lira. Srednješolska, 1. in 2. zvezek po 50
Trogladni mladinski zbor primeren za troglasen ženski ali moški zbor, 15 pesmic. (Pregel) 1.
MEŠANI IN MOŠKI ZBORI, 3. zvezek. Psalm 118; Ti veselo poj; Na dan; Divna noč 40
6. zvezek. Opomin k veselju; Sveta noč; Stražniki; Hvalite Gospoda; Občutki; Geslo 40
CERKVENE PESMI, Domači glasovi. Cerkevne pesmi za mešan zbor 1. Tantom Ergo (Premri) 50
Mašne pesmi za mešan zbor (Sattner) 50
Pange Lingua Tantom Ergo Genitori (Foerster) 50
K svetemu Rešnjemu telesu (Foerster) 40
Sv. Nikolaj 60
10 EVHARISTIČNIH PESMI, Za mešani zbor Cena 1.
MISSA in Honorem St. Josephi, Kyrie Cena 1.
HVALITE GOSPODA, Pesmi v čast svetnikom, mešan zbor Cena 1.
PRILOŽNOSTNE PESMI! za izvan cerkvene in društvene slavnosti, sestavil A. Grum. Mešani in moški zbori Cena 1.
NOTE ZA CITRE, Koželjski. Poduk v igranje na citrah, 4. zvezek 3.50
Buri pridejo, koračnica 20
NOTE ZA TAMBURICE, Slovenske narodne pesmi za tamburaški zbor in petje (Bajuk) 1.30
Bom šel na planince. Podpuri slov. narodnih pesmi (Bajuk) 1.
Na Gorenjskem je fitno 1.
RAZGLEDNICE, Newyorške. Različne, ducat 40
Iz raznih slovenskih krajev, ducat 40
Narodna noša, ducat 40
POSAMEZNI KOMADI po 5 centov
Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne enamatke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.
KNJIGE POŠILJAMO POSTNINE PROSTO
Naslovite na: —
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18TH STREET
NEW YORK, N. Y.

"GLAS NARODA"

pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam pribra- nite nepotrebne dela in stroškov, vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

VEČINA TEH ZASTOPNIKOV IMA V ZALOGI TUDI KOLEDARJE IN PRATIKE; ČE NE JIH PA ZA VAS NAROČITE. — ZATO OBISČETE ZASTOPNIKA, ČE KAJ POTREBUJETE

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin
COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saffit; Walsenburg, M. J. Bavuk
INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupančič.
ILLINOIS: Chicago, J. Bevič, J. Lukanich; Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero, in Illinois)
Joliet, Mary Bambich; La Salle, J. Spelch; Mascoutah, Frank Augustia; North Chicago, Joe Zelene
KANSAS: Girard in okolica, Joseph Močnik
MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec
MICHIGAN: Detroit, Frank Stolar
MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouše; Ely, Jos. J. Peshal; Eveleth, Louis Gouše; Gilbert, Louis Vessel; Hibbing, John Povše; Virginia, Frank Hrvatich
MONTANA: Roundup, M. M. Panlan; Washoe, L. Champe
NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
NEW YORK: Gowanda, Karl Štrabuh; Little Falls, Frank Masti
OHIO: Barberton, Frank Troha; Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karl-Hinger, Jacob Remlik, John Slarnek; Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Krmčič; Youngstown, Anton Kikelj
OREGON: Oregon City, Ore., J. Koblar
PENNSYLVANIA: Broughton, Anton Ipavec; Conemaugh, J. Brezovec; Coverdale in okolica, Mrs. Ivana Rupanik; Export, Louis Zupančič; Farrell, Jerry Okorn; Forest City, Math Kamin; Greensburg, Frank Novak; Johnstown, John Polants; Kraay, Ant. Taušelj; Luzerne, Frank Balloch; Midway, John Zust; Pittsburgh in okolica, J. Pogačar in Philip Progar; Steelton, A. Mren; Turtle Creek, Fr. Schifrer; West Newton, Joseph Jovan
WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Štak; Sheboygan, Joseph Kakeš
WYOMING: Rock Springs, Louis Tanchar; Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik ima potrdilo za svojo katarsko je prejel. Zastopnika toplo priporočamo. UPRAVA "GLAS NARODA"

Poslovilno pismo

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

16

Nato vlada nekaj časa molk. Vsi sede resnih obrazov, celo gospa Hermina je bila ginjena. Ludvik se prvi zdrami i nprosi majorja, da mu pove, kako je bil njegov oče ranjen in kaj ve o njegovih zadnjih urah.

Major pripoveduje, kolikor mu je bilo znano in svoje poročilo zaključil z besedami:

"Ko je bila enkrat vojna končana, bi se moral za vas kaj pobrigati. Da vaša mati poročila o smrti vašega očeta ni mogla prenesti, mi je bilo znano. Lahko sem si tudi mogel predstavljati, da je moralo življenje vaše matere ugasniti z življenjem iskreno ljubljeneža. Vem, kako zelo sta se imela rada. Toda — leta so bila tako zelo težka, za mene, kakor tudi za mnoge druge. Vsakdo je imel toliko opravila sam s seboj ter se je moral udati novemu življenju, ki je bilo popolnoma različno od starega. In to napravi človeka sebičnega. Da pa vas usoda, seveda brez moje pomoči, vodi na mojo pot, me sedaj tem bolj veseli."

Mnogo sta si imela povedati ta večer. Lona in Ludvik se medtem vedno pogledujeta z velikimi, žarečimi očmi. Ta večer živata z vso iskrenostjo svoje ljubezni.

"Kake načrte pa imate za bodočnost?" vpraša major. Ludvik Hemmersberg globoko diha.

"Prihranim si vsak denar, ki mi preostane. Hvala Bogu, da imam dobro plačo. Najprej sem nameraval, ko bi si prihranil potreben denar, dokončati svoje študije in potem iti po svetu, ker samo tam more inženir upati, da bo tudi brez denarja kam prišel. Toda — njegov pogled zadene Lono — ta načrt sem opustil, kajti vzelo bi mnogo let, predno bi dosegel cilj, ki si ga želim. Sedaj nameravam nekaj drugega, kar me bo mogoče hitreje privedlo naprej. Kakorhitro bom imel dovolj denarja, si bom kupil avtomobil — ni treba, da je ravno nov — in bom vozil taksi na svoj račun. Vse sile pa bom zastavil, da kmalu kupim še drugi in tretji avtomobil in bom za nje najel soferje. Ko bom tako postal lastnik več taksijev, bom gledal, če bom mogel s svojim denarjem priti v kako tovarno za avtomobile. Strokovnega znanja imam dovolj. Na vsak način sem se zavzel, da pridem kam naprej, in da svojih dni ne bom zaključil kot sofer, toda — nekaj let bo še vzelo, predno bom mogel priti izvrševati svoje cilje."

In pri tem zadene Lono bolesten pogled. Loni pa pod tem pogledom šine kri v obraz, toda njene oči mu zaupno žare nasproti.

Bilo je že skoro polnoči, ko se je Ludvik slednjič poslovil Ludvik in Lona si gorko in trdno stisneta roke. Tudi major se od njega poslovil iskreno in ga prosi, da kmalu zopet pride. Toda gospa Hermina ga prav nič ne pozove, da bi zopet prišel in se od njega poslovil zelo hladno. Toda to ga ne vznemirja.

Ko stopi na ulico, mu globok dih dvigne prsi. Njegove oči zlete ob hiši navzgor, kot bi nekaj iskale.

Lona! Lona!

Kaj drugega v tej uri ni mogel misliti, in vso njegovo notranjost je prevevala vroča želja. Zemljo bi mogel dvigniti iz tečajev, da bi si mogel pridobiti Lono.

Lahkega srca nameri korake proti domu.

Ko je Ludvik zapustil majorjevo hišo, se Lona od starišev poslovila. Oče jo pogladi po laseh.

"Da, da, Lona, danes je pa že pozno, toda bil je lep, prijeten večer. Upam, da nas bo baron Hennersberg še pogosto obiskal," pravi še vedno ves navdušen.

"Tudi jaz upam, papa, kar si se tako dobro zabaval. Tudi za tebe je nekoliko izpremembe," odvrne Lona navzlic nejevoljnemu pogledom mačehe.

Očeta poljubi, materi ponudi roko in naglo odide.

V svoji sobici obstoji, roke si trdo pritisne na sree in globoko diha. Sedaj, to je v edela, bo mačeha na vse kriplje skušala očeta prepričati, da morajo v bodoče obiski Ludvika Hemmersberga izostati. Ali se bo pustil vplivati? Iz izkušnje je vedela, da je bila moč mačehe nad očetom zelo velika. Velika poparjenost se je poloti. Mnogo bolj kot dolej občuti, kako se ji je odtujil oče. Naravno je bilo, da je vpliv mačehe segel dalje kot njen, bila je vedno z njim, kadar je bil doma; tolikokrat je bila z njim sama.

Z globokim vzdihom stopi k oknu ter gleda v noč. Tako ljubezniv, lep večer je bil za njo. Vroče hrepenenje, da bi bilo vedno tako, polni njeno sree. In njene misli hite za Ludvikom Hennersbergom; vsako besedo, ki jo je izgovoril, si še enkrat pokliče v spomin. Kako dober in plemenit je — in popoln mož — pri vsej nesreči cel mož.

Čuti, da jo tudi on ljubi, da si želi, da bi ji mogel povedati, da pa ne bo nikdar, nikdar tega povedal, če ji bo mogel jamčiti za brezskrbno življenje. Roke ji mrtvo vise ob bokih. Kako grenko je biti reven.

Gospa Hermina je ostala s svojim možem sama v sobi, ko je Lona odšla. Major je še vedno razgret in dobre volje. Nato pa pravi smeje:

"Sedaj pa greva tudi midva spat, Hermina, jutri moram zopet zgodaj z doma."

Zena pa se p-estavi tik pred njega in ga gleda z velikimi očmi. "Prej moram še nekaj s teboj govoriti, Boto, nekaj prav važnega," pravi.

Mož jo presenečen pogleda.

"Kaj pa more biti; tako svečano izgledaš."

"Prav malo praznično mi je pri sre, Boto. Povedati ti moram, da bi bilo boljše, da bi bil mene vprašal za svet, predno si mladega Hemmersberga povabil v hišo."

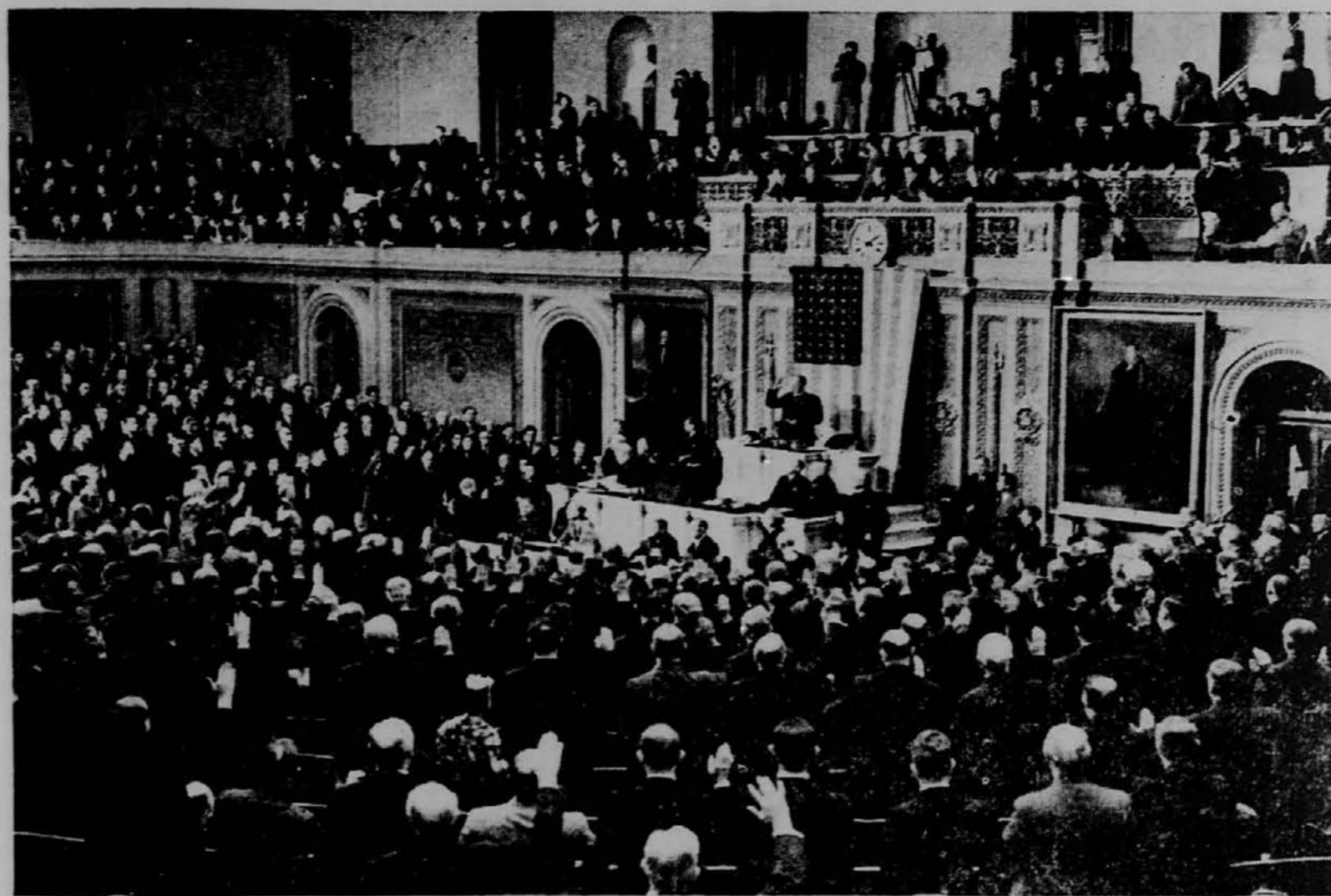
Major jo nejevoljno pogleda.

"O, draga Hermina, nikar mi ne pokvari lepega večera. Kaj takega človek malokdaj dovolj použije. Vidim, da si nekoliko huda, da ti nisem prej povedal, da sem ga povabil, da nas obišče."

"Ker si napravil veliko neumnost. Kako sem mogla biti vesela njegovega obiska? Ni bilo lepo, da si šel preko moje glave; to boš še bridko obžaloval. Kako ti je vendar prišlo na misel tega mladega človeka povabiti v hišo? K temu te je mogla samo Lona nagovoriti."

(Dalje prihodnjik.)

ZASEDANJE PETINSEDEMDESETEGA KONGRESA ZDRUŽENIH DRŽAV

Speaker William Bankhead za prisega nove člane poslanske zbornice ob priliki otvoritve 75. kongresa v Washingtonu. Že koj prvi dan je bilo vloženi nad 2500 predlog, ki bodo poverjene raznim odborom, predno bodo prišle na vrsto v poslanski zbornici.

Izid vojne na Daljnem vzhodu.

Profesor pariške univerze Edvard Guyot, ki se je nedavno vrnil s svojega večmesečnega znanstvenega potovanja po Daljnem vzhodu, je sedaj v uglednem francoskem listu 'Vu' objavil svoje vtiske in dojme o zagonetnem svetu na obalah Tihega morja. Zanimiv in aktualen je predvsem oni del članka, v katerem prof. Guyot ocenjuje izgleda Sovjetske unije in Japonske v primeru, da bi se te dve veselili spopadli in končno odločitev, kdo naj bo gospodar ob Amurju in U-surju. Zaključki nepristanskega opazovalca, ki je imel dovolj prilike, da je поблиže spoznal razpoloženo na Japonskem, se v mnogem razlikujejo od dosedaj vseobče razširjenega mnenja o nepremagljivi sili ostoškega cesarstva.

Po nazoru pisca je Japonska zelo slaba ker ji občutno nedostaja notranje slege in enotnosti naziranja. Vojska, trgovina, industrija in poljedelstvo žive v hudem medsebojnem sporu in sovražstvu. Veleindustrija dolži vojsko, da tira državo v propast, vojaški krogi pa trde, da gospodstveniki neusmiljeno gulijo kmečko ljudstvo. Vojska se dopolnjuje iz vrst kmečkega proletariata, ki je prežet s socialističnimi težnjami. Slednje pa označuje veleindustrija in veletrgovina za komunistične in vodi v tem znamenju ostro borbo celo proti pravični zahtevi agrarne reforme. Zadnji umori ministrov so samo dokaz notranje raztrganosti, ki je v bistvu Japonci sami ne razumejo.

Zunanje politični položaj Japonske takisto ni zadovoljiv. Res, da spadata vojska in mornarica med najboljše na svetu, toda država živi v stalnem nemiru, ki ga ni mogla odstraniti niti zasedba Mandžurije, niti odkup tamošnjih železnic, niti prodiranje v notranjost Kitajske. Japonci težko občutijo svojo popolno osamljenost. Amerika je še vedno v nasprotju taboru, dasi se to nasprotstvo ne kaže več v diplomatskih sporih. Anglija, ki so jo Japonci skoro popolnoma izrinili iz kitajske trgovine, je o-zvoljena nad brezobzirnim tekmečen, največja skrb Tokia pa je Rusija. Nasprotstvo med boljševiškim kolosom in ostoškim cesarstvom za nikogar ni tajnost; tudi na Daljnem vzhodu prevladuje mnenje, da je vojni spopad neizogiben, vpra-

odvisna od osrednjih ruskih pokrajin. Sovjetski vojaški načrt je v ostalem sibirsko vojno področje popolnoma osamosvojil, tako da Daljni vzhod dobiva vojne potrebščine izključno od sibirske industrije. Pri tem odpade dolgotrajni prevoz iz Rusije, ki je bil v zadnji rusko-japonski vojni glavni vzrok ruskega poraza.

Kar se tiče močnega japonskega brodogoja, tudi to ne bo imelo odločilne vloge. V najboljšem primeru bo ščitilo japonske vojaške transporte in vzemirjalo rusko bazo v Vladivostoku. Odločitev bo padla na suhem in mornarica tu ne bo mogla poseči vmes. Najvažnejši čimtelj je pač letalstvo in v tem pogledu sovjetsko letalstvo daleč prekaša japonske zračne sile, tako glede kakovo-

sti letal, kakor glede usposobljenosti človeških sil. Sovjetski bombarderji so oddaljeni samo nekoliko ur od glavnih središč japonskega gospodarstva, dočim imajo japonski za cilj samo nepregledno, neobludeno planjavo. Ako se jim posreči uničiti Vladivostok in Habarovsk, niso s tem dosegli še prav ničesar. Glede razmerja zračnih sil je Japonska še v toliko na slabšem, ker je znano da Japonci niso dobri letalci; sicer so dobri posnemalci, novega pa ne znajo nič ustvariti. Japonska lesena mesta so vsa v območju ruskih bombarderjev, da zadostuje par elektronskih bomb, ki lahko spremenijo mesta v obupna pogorišča.

To so objektivni znaki, pravi prof. Guyot, po katerih lahko

cenimo izgleda spopada na Daljnem vzhodu. Položaj bi lahko v bistvu spremenile samo nevidne komponente, ki bi jih izzvala vojna, toda to spada v poglavje mistike. Ni verjetno, da bi se Japonci toliko zanašali na te mistične elemente da bi se brez ozira na posledice vrgli na svojega sovražnika.

Na parnikih, ki so debele tiskani, so vrše v domovino izletli pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

- 15. januarja: Bremen v Bremen
- 16. januarja: Rex v Genoa, Paris v Havre
- 20. januarja: Berengaria v Cherbourg
- 22. januarja: Europa v Bremen
- 23. januarja: Conte di Savoia v Genoa, Champlain v Havre
- 27. januarja: Aquitania v Cherbourg, Manhattan v Havre
- 2. februarja: Bremen v Bremen, Berengaria v Cherbourg
- 6. februarja: Paris v Havre, Rex v Genoa
- 3. februarja: Europa v Bremen
- 10. februarja: Queen Mary v Cherbourg, Washington v Havre
- 13. februarja: Conte di Savoia v Genoa
- 19. februarja: Bremen v Bremen
- 20. februarja: Ile de France v Havre, Saturnia v Trst
- 24. februarja: Manhattan v Havre, Queen Mary v Cherbourg
- 26. februarja: Europa v Bremen
- 27. februarja: Paris v Havre, Rex v Genoa

1937

SLOVENSKO-AMERIKANSKI

KOLENDAR

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company

New York, N. Y. 216 West 18th Street